

College van burgemeester en wethouders van Almere
Postbus 200, 1300 AE AE Almere, info@almere.nl

Almere, 21 juni 2021
Onderwerp: monumentenstatus De Trekvogel

Geachte college,

Erfgoedvereniging Heemschut verzoekt, op grond van de Monumentenverordening Almere 2016, het college van burgemeester en wethouders van Almere het gebouw De Trekvogel, op de Blocq van Kuffeler in Almere, te bestemmen tot gemeentelijk monument.

Uit media-berichten is vernomen dat eigenaar Flevo-landschap het gebouw wil slopen. Ook zou er sprake van zijn om in een nieuw gebouw iets te doen met de bijzondere geschiedenis van De Trekvogel.

Het Flevo-Landschap heeft nooit iets gedaan aan het onderhoud van het gebouw, om zo een fait accompli te creëren. Deze handelwijze maakt erg wantrouwig. Ons verzoek is dan ook bedoeld om de procedures van de Monumentenverordening Almere 2016 te doorlopen om zo tot een onafhankelijk oordeel te komen.

We willen de volgende waarden van het gebouw aangeven.

Wat de cultuurhistorische waarden betreft is er sprake van herinneringswaarde. De bouw van De Trekvogel, toen in gebruik genomen als een kantine, is een gevolg van de dijkwerkzaamheden bij aanleg van Zuidelijk Flevoland. De aanleg van de waterkering van deze polder begint op 4 maart 1959. Als eerste komt een stukje dijk boven water (wat dan nog wordt beschouwd als de oostelijke dijk van de Markerwaard) voor een werkeiland met aansluitend een (een toen nog tijdelijke) aftakking naar een 'ringdijk', de bouwput van gemaal De Blocq van Kuffeler. Op het werkeiland De Blocq van Kuffeler betrekken in 1963 gezinnen de woningen die de Dienst Zuiderzeewerken hier speciaal heeft laten neerzetten. De bouw vindt plaats tijdens de Koude Oorlog. De woningen beschikken over kleine atoomschuilkelders. Het eerste gezin is het echtpaar Schinkel. Zeer waarschijnlijk gaat het om de eerst inwoners van Almere. Dat wil zeggen dat ze zijn ingeschreven bij het openbaar lichaam Zuidelijke IJsselmeerpolders, de voorloper van de gemeente Almere.

Bond Heemschut, Vereniging tot Bescherming van Cultuurmonumenten in Nederland.
Opgericht in 1911. Beschermvrouwe: H.K.H. Prinses Beatrix

Vanwege privacy-wetgeving is dat niet hard te krijgen. Ze zijn in 1963 per boot van Ketelhaven in Oostelijk Flevoland naar het eiland verhuisd. Net als in Ketelhaven gaan ze ook hier de kantine runnen waar op werkdagen vijftien tot honderd bouwvakkers zich laten verzorgen. Dit personeel, in dienst van aannemers die hier werkzaam zijn, verblijft in een speciaal werkkamp en gaat in de weekeinden naar huis. Via een mobilfooninstallatie bestaat contact met het vaste land en een boot vaart regelmatig naar Volendam en op afspraak ook naar Lelystad. Als de dijk in de richting van Lelystad bijna gereed is (het sluitgat wordt zo lang mogelijk opengehouden voor doorgaande scheepvaart en voor vissers) kan gebruik worden gemaakt van de dijkweg en een pontje om de opening te passeren. Rondom de kantine staat de oudste heg van Almere. Deze heg en de bomen op het grasveld tegenover de kantine, die in het jaar 1969 of 1970 zijn geplant, vormen het oudste culturele groen van Almere. De jaartallen zijn meegedeeld door de eerste sluiswachter (in 1971 in dienst getreden bij Zuiderzeewerken) op de Blocq van Kuffeler, die er ook woonde en ook de taak had het groen te onderhouden.

Wat de identiteitswaarde betreft draagt het gebouw bij aan de identiteit van de stad. Wat de stad verder ook allemaal is, die is aangelegd op de bodem van de voormalige Zuiderzee, in een polder met een dijk er om heen. Er is niets Nederlandser dan dat.

Wat betreft de belevingswaarde fungeert De Trekvogel als ruimtelijk herkenningspunt. Zonder het gebouw wordt De Blocq van Kuffeler niet herkend als locatie van menselijk pionieren. Het neemt verder een belangrijke plek in in de herinnering van degenen die hebben gewerkt aan het ontstaan en inrichten van Flevoland, wat ook gebleken is uit de reacties die Heemschut heeft ontvangen.

Er is alle reden om het gebouw te behouden en latere spijt te voorkomen. We wijzen in dat kader op de 'pioniersbarak' van Dronten. Ook gesloopt en nu doet men collectief pogingen om het gebouw in hernieuwde vorm weer terug te krijgen.

Met sloop van De Trekvogel wordt het algemeen belang niet gediend en er verdwijnt veel meer dan een gebouw.

Hoogachtend,
B.D. te Raa,
secretaris Heemschut Flevoland

Heemschut Flevoland is een provinciale commissie van Erfgoedvereniging Heemschut, p/a Kwartaalstraat 13, 1335 KD Almere, flevoland@heemschut.nl

Bond Heemschut, Vereniging tot Bescherming van Cultuurmonumenten in Nederland.
Opgericht in 1911. Beschermvrouwe: H.K.H. Prinses Beatrix